

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMFISKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér száma 1 korona.

Polgári iskola.

Az abonyi polgári iskola első osztálya
— külön a fiúk, és külön a leányok részé-
re — most szeptember hó második felében
meg lesz nyitva.

Erről az érdeklődőket már most van
szerencsénk értesíteni.

Minthogy azonban a beiratkozások nap-
ja még nincs megállapítva: jónak láttuk az
érdeklődőket jelen soraink által felkérni,
hogy a beiratandó növendékek neveit alól-
írott jegyzőnél, a jegyzőirodában előjegyez-
tetni sziveskedjenek.

Erre azért van szükség, hogy ha majd
a beiratkozás napja meg lesz szabva, azt
az illető szülőkkel rögtön lehessen tudatni.

Alólírott jegyző minden tekintetben
szívesen szolgál bárkinek is felvilágosítással;
de azért mégsem lesz felesleges némi tud-
ni valókat itt is közölni.

Nevezetesen:

A beiratáshoz a növendéknek az aty-
jával, vagy a gyámmal kell megjelenni.

Magával kell vinnie a születési bizo-
nyítványát. (Arra egy koronás bélyeg kell.)
Azután az újraoltásról szóló igazolványt.

(Azt Pap Péter jegyző úr útján lehet meg-
szerezni bélyegtelenül.)

A polgári iskolába csak olyan fiúkat
és leányokat lehet bevenni, a kik legalább
is a negyedik elemi osztályt sikerrel végezték.
Erről tehát szintén bizonyítványt kell felmu-
tatni, a mit az illető tanító úrtól bélyegtelen-
ül lehet megszerezni. A ki ilyen iskolai
bizonyítványt felmutatni nem képes, annak
fölvételi vizsgát kell tenni.

A tandíj még nincs megállapítva, de
valószínűleg 12 korona lesz, minek felét
most, a másik felét pedig februárban kell
fizetni. Szegény sorsú tanulóknak a tan-
díjat egészen, vagy részben elszokták en-
gedni. Hogy miként kell az elengedést ké-
relmezni, azt alólírt jegyző majd meg-
mondja.

A tandíjon felül a szokásos egy -vagy
két korona beiratási díj most az első esz-
tendőben valószínűleg nem lesz szedve;
hanem a csekély tanári nyugdíj járandó-
ságot minden növendék után be kell fi-
zetni, — ezt nem engedik el, csak a föld-
höz ragadt nagyon szegény és nagyon ki-
tűnő tanulónak.

Ezeket kívántuk rövid szavakban a tisz-
telt érdeklődőkkel tudatni.

Abony város közönségének rég óhaj-
tott vágya teljesül a polgári iskola megnyi-
tásával. Most már csak az illető szülöktől
függ, hogy az iskolának növendékei is
legyenek.

Az iskola érdekében — úgy szólván
— kötelességünk itt fölemlíteni, hogy so-
kan vannak, kik felületesen itélik meg a
polgári iskolát. Az egyik rész mindent vár
tőle, míg a másik semmire sem becsüli.

A polgári iskolának — miként már a
neve is kifejezi némileg — az a feladata,
az a hivatása, hogy értelmes polgárokat
neveljen. A gymnasium, a reál iskola a fel-
sőbb tanintézetek számára készíti elő a nö-
vendékeket; míg a polgári iskola a földmi-
ves, az iparos és a kereskedő osztály érte-
lmi színvonalát van hivatva emelni.

De e mellett nincs kizárva az sem,
hogy a növendékek magasabb iskolába
mehessenek. Így például a négy osztályt
végzett leányok a felső leány iskolába, a
tanítónő, óvónő képezdébe, — a négy osz-
tályt végzett fiúk a tanító képezdébe min-
den akadály nélkül, vagy ha latin nyelvet
is tanultak a gymnasiumba is mehetnek.

Valószínű azonban, hogy néhány év
mulva a polgári fiú iskolák felső osztálya-

TÁRCZA.

„Az örökösök“ cz. vígjáték első és második jelenete.

Irta: Véli Miksa.

1. jelenet.

Mátyás (nagyon igénytelen külsejű fiatal
ember, asztal előtt ül, kezében irat; izgatottan)
Saját füleimmel hallottam a törvényszék előtt és
a másolatot már kétszer is elolvastam, de azért
még mindig ott tartok, hogy sem a füleimnek
sem a betűknek nem akarok hinni. Elolvasom
harmadszor is hátha okosabb leszek. (bele néz
az iratba és olvas) Ha az Isten akarata teljesül.
(beszélve és az iratba nézve) Ah ez csak a be-
vezetés! De hol is kezdődik az érdekese. (átlapoz)
Igen, itt van. (olvas) Vagyonom mely 2 betéti
könyvön a helybeli takarékpénztárnál van elhe-
lyezve 100000 ft.-ot tesz ki. Ezen összegből 50
ezer frt.-ot nevelt fiamnak Tóth Mátyásnak hagyok
azzal a kikötéssel, hogy jelen végrendeletem
kihirdetésétől számítandó két hó lefolyása alatt
köteles rokonaim közül vagy Kalló Irmát vagy
Tamás Ellát nőül venni. (fejét csóválva haraggal)
Borzasztó! (tovább olvas) A fennmaradó 50 ezer
frt.-ot a két leány közül az kapja meg akit nem vesz
el. (fejét csóválja haraggal) Ez hallatlan! De a
java csak most következik. (olvasva) Az esetben
ha Tóth Mátyás sem az egyiket sem a másikat
nem veszi el, vagy a megnevezett leányok közül
egyik sem akarna hozzá nőül menni, akkor a
kitűzött határidő leteltét követő napon összes

vagyonom egy gimnázium létesítése céljából az
ákosfalvi reform. egyháznak adandó át. (abbahagy-
ja az olvasást és az iratot asztalra dobva, indu-
latosan.) Hisz ez még a hallatlannál is hallatlanabb!
(felkel és járkálva) Én kényszerülve legyek éppen
Irma és Ella közül, ezek közül egynek pedig köte-
lessége legyen éppen engem választani.

Úgy látszik nevelő apám mulatni akar raj-
tunk a másvilágon, — mert különben ily furcsa
galibába nem kevert volna bennünket. Nagyon
jól tudta ő, hogy mindhármunknak van már ide-
álja, jobban mondva jegyese. Irmáé Dr. Darázs
képviselő, Elláé: Szenes miniszteri fogalmazó
(telkesedéssel) az enyém pedig az aranyos, azédes
Ágnes. Igazán nem vagyok képes eltalálni, hogy
miért tette ezt velünk a bácsi. (megáll és kis gon-
dolkozás után csenget) Behívom Zsuzsát, az öreg volt
titkos tanácsosát, hátha ő felvilágosítást tudna
adni. Nem jön. (csenget újra, kétszer egymásután)
Vagy nagyon süket, vagy nem akar hallani. (kia-
bálva) Zsuzsi, Zsuzsi. (Kivülről öreges hang:
megyek, megyek) Végre. (Zsuzsi belép a közepén)
Ez a hagyaték reám maradt feltételek nélkül?

2-ik jelenet.

Mátyás, Zsuzsi.

Zsuzsi (60 éves, parasztosan öltözött, asz-
szony megáll Mátyás előtt és erélyesen) Itt vagyok,
mi tetszik?

Mátyás. (haraggal) De soká jött. Hát nem
hallotta mikor csengetéssel hívtam.

Zsuzsi (nagy hangon) Rá se hallgatok én
arra (önérettel) mert Zsuzsi az én becsületes
nevem.

Mátyás. Jó, jó csak ne olyan nagy
hangon.

Zsuzsi. (sértődve) Már kérem alásan . .

Mátyás (közbe vágva és mosolyogva) No
majd máskor nem csengetek, hanem neven szól-
litom. (komolyan) De most mondja csak Zsuzsi
ugy-e maga sokszor beszélgetett a bácsival?

Zsuzsi. Még élt az öreg tekintetes úr, 36
hosszú éven keresztül, beszélhettem vele minden
nap és minden órában.

Mátyás. Úgy? Akkor megtudja mondani,
hogy miért csinált olyan bolond végrendeletet.

Zsuzsi. Már mint én?

Mátyás. (türelmetlenül) Igen, igen.

Zsuzsi. Hát én hogyan tudnám kérem
alásan, mikor addig meg se csinálta a vég-
rendeletet, míg én rá nem mondtam az áment.

Mátyás. (bosszúsan) Mondhatom, hogy bo-
lond dologra mondta rá az áment.

Zsuzsi (kötőjét szeméihez emelve, sirni
kezd) A haló porában is bántja azt a jó embert.
Ezt nem érdemelte a Péter, akarom mondani a
bácsi . . .

Mátyás. De Zsuzsi, akárhogy sir és akár-
mit mond, megrontott ő bennünket. Tudja-e hogy
az a jó ember, nekem meg a két leányak alig 3
hónapja ígérte meg, hogy halála után mindegyi-
künk külön-külön 50 ezer forintot kap és most ki-
sül, hogy összesen 100 ezer frtot hagy reánk
olyan kikötéssel, melylyel boldogtalanná tesz mind
hármunkat. Nos, erre adjon feleletet?

Zsuzsi. Adok is, mert kérem alásan meg
van ám annak a bibéje.

Mátyás. Meg ám a bolondériája. Mondha-
tom magának Zsuzsi, hogy álmomban sem
képzeltém volna azt, hogy a bácsi adott szavát
megszegje.

Zsuzsi. Vagy megfordítva. Mert éppen
hogy szavát akarta megtartani instálom alásan,

inál a mostani ötödik és hatodik mellett a hetedik osztály is alkalmazást nyerhet, minden bizonyítványa jóformán egyen rangú lesz az érettségi bizonyítvánnyal.

Na de erről beszélni még korai dolog. Csak azért említettük fel, hogy nincs igazuk azoknak, kik a polgári iskolát semmire sem becsülik; mert nem ez készíti elő a növendékeket az egyetemre, az akadémiákra.

De jól fog ám esni annak az iparos ifjúnak, a ki ipariskolába akar menni és nem utasítják vissza — mint a mostaniakat — hogy nincs meg a polgári négy osztályról szóló bizonyítványa. Vagy hány vasúti alkalmazott — lévén iparosok, de legnagyobb részt szegény földmivesek — hány alkalmazott megköszönne most, ha négyosztályú bizonyítványa volna; ki most csak azért nem bír előre haladni, mert bizonyítványa nincs.

És ami a legfőbb, legfontosabb dolog. A földmives családok fiú és leány gyermekei sem alkalmasak még abban az életkorban — kilencztől a tizenharmadik évig — nem alkalmasak még a munkára. Inkább járjanak polgári iskolába, — hiszen ebből a négy évből három évet úgy is a népiskolában kellene tölteniök; tehát csak egyetlen egy évvel kell megtoldani az iskolázatási időt. Azt pedig a gyermekétől egyetlen jó érzésű szülő sem sajnálhatja.

A gyermek ezután mehet, — de menjen is — dologra; tanulja a kenyérkeresés mesterségét.

Ha még figyelembe vesszük, hogy a szegény gyermekek segélyben részesülnek: áldást hozó lesz az iskola Abony népére.

És ez az áldás nem fog elmaradni, ha mindannyian — Isten segedelmét kér-

ve — őszinte jó akarattal támogatjuk a polgári iskola ügyét.

. . . Előre tehát . . . Ez forduló pont lesz Abony életében.

Máthé József
iskolaszéki jegyző.

Komáromy József
iskolaszéki elnök.

Hirek az új városházáról.

Az új városháza építésére benyújtott 6 pályázatra nézve, az állam építészeti hivatal véleménye leérkezett; meglepetésünkre kiépítés céljából nem ama három tervezetből ajánlatot egy, melyeket az építetők bizottság I. II. III. helyre kijelölt, hanem egy negyedik, a melyet alig egy-két érdeklődő méltatott némi figyelemre, és azért nem ez a negyedik ajánlat az első pályadíjjal való jutalmazásra, mert a pályatervben az épület nem 1—50 léptékben van megrajzolva.

F. hó 29-én, az építetők bizottsági ülésén ki-sült aztán, hogy kétféle pályázati felhívás jelent meg s hogy megfelel a pályázati feltételeknek az a pályaterv is mely nem 1—50 hez készült.

Az államépítészeti hivatal véleménye alapján két terv tűnik ki, az egyik a „Hungária II.” jellegű, melyet megvételre és felépítésre ajánl, és a „Petőfi” jellegű, mely legtöbbet nyújt, legtesztetösb és legszebb terv, de a mely meg haladja az előirányzott 180.000 koronát.

Az építetők bizottság azonban, hosszas eszmecsere után azt a javaslatot terjeszti a f. hó 10-én tartandó közgyűlés elé, hogy miután abszolút becsü pályamunka nem érkezett be, a díjjakat kiadhatónak nem tartja, minek folytán új pályázat kihirdetését javasolja.

Nem bíráljuk a bizottság eljárását, egyet azonban nem hallgathatunk el.

Nevezetesen: a beadott pályatervet senki alaposan át nem tanulmányozta, de sehogy sem, csupán az épület rajzoknak tetszetős vagy kevésbé tetszetős formájukból alakítja meg magának a véleményt, hogy melyik jó, melyik nem.

A képviselő testület 67 tagja nem tanulmányozhatja egyenként a pályatervet, azért küldött ki bizottságot, hogy ez vegyen magának fűradtságot e nagy felelősséggel járó ügy alapos tanulmányozására és ennek alapján lelkiismeretes vélemény előterjesztésére. Ha a bizottság minden tagja ismét nem akarja a terveket át tanulmányozni, akkor vagy nyugodjon meg az állam építészeti hivatal véleményén, vagy bizza meg egyik bizottsági tagot, a ki a tervek áttanulmányozása után a bizottsági ülésen, mint előadó, ismerteti a

50 ezer frt.-ot, mert akkor még szentül hitte, hogy biztosan élél még vagy 10 évig, mely idő alatt a takarékbán annyival szaporodott volna a pénze, hogy mire itt hagy bennünket meg lesz a 150 ezer frt., de még több is, a mit én kaptam volna 36 évi hűséges szolgálatomért. Nem tehet róla szegény — de nem is volt inyére, hogy előbb halt meg. Érti-e már?

Mátyás. Mondhatom furcsa számítása volt az öregnek. Most már sajnos, tudom, hogy miért nincs meg az ígért pénz, de azt, hogy miért foglalta végrendeletbe azokat a furcsa kikötéseket, még most sem tudom.

Zsuzsi. Megmagyarázom ezt is két szóval. Azt akarta a jó bácsikája, ha nincs is több 100 ezer frt.-nál, még is legyen mindegyiknek 50 ezer frt.-ja. Mikor már érezte, hogy nem sokáig él — nagyon nyugtalankodott e miatt és mindig azon pekulált — de magam is azt tettem — hogy miképen lehetne azon segíteni. Gondolkoztunk ide is — oda is, de hiába.

Mátyás. Elhiszem, hogy hiába, mert a mi lehetetlen, az lehetetlen. Százat nem lehet úgy három felé osztani, hogy egy részre ötven jusson.

Zsuzsi. (gunyosan) Lehetett biz az. Mátyás. Mit beszél, hisz tudja, hogy nem lehet.

Zsuzsi. Dehogyan nem, csak hallgasson ide. Egy este éppen halála előtt való napon odahívtott ágyához a tekintetes úr és azt mondta: Zsuzsi lelkem — így szólított mindig ha kettesben voltunk — nem tudok meghalni addig, míg szavamot be nem váltom. Gondoljon ki valami okosat.

Én egy széken ülve az ágy mellett virrasztottam és aközben pekuláltam, pekuláltam és

terveket nem csak a többé kevésbé jól festett épület rajzokon, hanem magukról az alap rajzokról is.

Ámbár a bizottság nem igen hozhatott más javaslatot akkor, a midőn a pályázatok titkosak lévén, még is a pályázatok inkognitóikat elárulva, személyesen igyekeznek a bizottság pártatlan véleményét befolyásolni. Ez indokoltá teszi a pályadíj ki nem adását és új pályázat kihirdetését, a midőn aztán jó lesz ügyelni arra, hogy a tervező urak a pályázati felhívás ama rendelkezésének is megfeleljenek, hogy a „pályázat titkos!”

Itt közöljük az építészeti hivatal véleményét:

Birálati jegyzőkönyv.

Fölvétetett Budapesten, 1901. évi július hó 10.-én és a következő napokon, a budapesti m. kir. államépítészeti hivatalban, a vármegye alispánjának f. évi július hó 2-án 38080. kig. 1901. sz. a. kelt felhívása folytán.

Jelenlévők az alólirottak. Tárgy: Abony nagy község által építendő község ház terv pályázatára beérkezett pályamunkák elbírálása.

Beérkezett összesen 6 drb. pályamunka, a melyek sorjában elbíraltatván, azokról egyenként a következőket jelentjük ki:

„M é r n ö k i k o r o n g” jellegű pályamunka. Beosztás tekintetében:

Alaprajzi beosztása el van hibázva, a mennyiben a körülépített udvart a keresztül menő szárny-, illetve lépcsőház és árnyékszék által ory 2 kis udvarra osztja, a melyek a körülfekvő helyiségek megvilágítására nem elegendők. Az egész alaprajzi beosztás sok helyen erőltetett megoldásokat tüntet föl, alárendelven sok esetben a belső megoldást a homlokzat kiképzésének. Azonkívül olyan helyiségeket is létesített, — mint tűzoltó szertár, istálló, kocsiszin és tűzoltó szoba, — a melyek a programban nem kívántatnak.

A nagy terem túlságosan nagy, a mennyiben a kívánt 150 m.² térfogat helyett 276 m.² területű.

Mindezen fölösleges helyiségekkel a beépített területet annyira szaporította, hogy az épület az előirányzott 180.000. kor. költséggel egyáltalán fel nem építhető.

Szerkezeti szempontból:

A nyolcszögletű udvarokat szegélyző folyosó pillérek egymástól 3. 45. m. távolban fekvődvén, ugy földszinten, mint I. emeleten gyöngéknél találtattak. Az udvaron levő sarok letompitások és az egyes földszinti s emeleti helyiségekben a közfalaknak az ablakok elrendezése folytán tervezett elferdítése csunya erőszakolt megfajtások. A homlokzat megoldása gyenge és kezdetleges, részletei egymással összhangban nincsenek.

addig pekuláltam míg csak el nem aludtam. Egyszerre csak felébredek mert az öreg tekintetes úr azt kiabálta: Zsuzsi, Zsuzsi, megvan, megvan. Erre én kérdezem, hogy mi van meg, de ő akkorra a nagy megerőltetéstől annyira elfáradt, hogy nem tudott szólni. Később magához tért, és elmondta, hogy most már nyugodtan hal meg, mert megtarthatja szavát.

Mátyás. (gunyosan) Kezd érdekes lenni a dolog. Folytassa.

Zsuzsi. Elmondta, hogy kitalálta az egésznek a módját. És pedig úgy a hogy a testamentumban — melyet másnap reggel készítettett el — írva van. Vagyis ha az urfi elveszi az egyik lányt akkor 50 ezer frt. a magáé és az övé is, a fenmaradó 50 ezer frt. pedig a másik lányé. Így lesz jussa mindegyiknek 50 ezer frt.-hoz.

Mátyás. Nem tudom, bosszankodjam, vagy nevessek-e ezen az ostobaságon. És erre maga áment mondott.

Zsuzsi. Mondtam hát, pedig csak én vesztettem vele.

Mátyás. Már mint maga?

Zsuzsi. Igen is, mert mindent maguk kapnak én pedig lemondtam a 36 évi hű szolgálatomért ígért 3 ezer frt.-ról csak hogy mindegyiküknek 50 jusson.

Mátyás. Tudja meg, hogy egyikünknek sem jut semmi, — minden az egyházé lesz, mert a lányok közül egy se jön hozzám feleségül. Olyan bonyodalom lesz ebből Zsuzsi, hogy vigjátéket lehetne róla írni. (csengetnek) Jönnek már a nénik, és ezzel kezdődik az első felvonás.

azért van úgy a testamentumban. Úgyesen volt az kipekulálva.

Mátyás. (csodálkozva) Mit beszél? Magyarázza ki magát.

Zsuzsi. Elmondom én szaporán, csak ne jeremiáskodjon annyit az urfi, mert Isteneimre mondom, ha tovább is bántja az öreg tekintetes urat, akkor, akkor . . .

Mátyás. Nos, akkor?

Zsuzsi. Akkor . . . úgy összeszidom, mint a rossz gyerekeket szokás. Hallotta?

Mátyás. Halottam, hanem a magyarázatot is szeretném hallani.

Zsuzsi. Majd leülök előbb (leül egy székre) mert sok lesz a mondani valóm.

Mátyás. Most már beszélhet.

Zsuzsi. Hát instálom alásan, azt tudja az urfi, hogy — de mivel is kezdjem.

Mátyás. (türelmetlenül) Azt magyarázza meg nékem legelébb, hogy miért ígért a bácsi nekünk egyenként 50 ezer frt.-ot összesen 150 ezret, mikor csak 100 ezer frt.-ja volt.

Zsuzsi. Mert tizzel megtévedt.

Mátyás. Nem tizzel, hanem ötvennel.

Zsuzsi. Ha mondom, hogy tizzel, mert 75-re számított és csak 65 lett.

Mátyás. (indulatosan) Maga félre beszél. Itt csak 50, 100 és 150 ezer frt.-ról van szó.

Zsuzsi. (nagyhangon) Én nem forintokról hanem esztendőkről beszélek.

Mátyás. (csodálkozva) Esztendőkről?

Zsuzsi. Arról hát.

Mátyás. Igazán nem értem.

Zsuzsi. Csak hagyjon beszélni akkor majd megért mindent. Hát a szegény megboldogult 3 hónappal ezelőtt azért ígért mindegyiknek

„Hungária I.“ jellegű pályamunka: Beosztás tekintetében:

Kifogásoltatik az, hogy oly helyiségeket létesít, amelyek alakjuknál fogva, továbbá kellő világítás szempontjából a kitűzött célnak meg nem felelnek. Ilyenek: a földszinten levő boltok, melyeknek alakja úgy arány, mint világítás tekintetében rosszul van megválasztva, mivel túlságosan mélyen nyulnak be az épületbe; az emeleti nagyterem szélességéhez képest aránytalanul hosszú, s e mellett a karzati lépcsők kényelmetlenül vannak elhelyezve, a mennyeiben mint csigalépcsők szabadon állanak a nagy terem két sarkában; a 35.00 m. hosszú közép folyosók sötétek, minthogy csak két hossz oldalukon nyernek világítást; a lépcsőház elhelyezése igen szokatlan, szerencsétlenül van megválasztva és műszaki tekintetben sem felel meg. A bejáró nyílás a lépcső házba csak 2'60 m. magas, a mi túlságosan nyomott, csakis mellék lépcsőknél fordul elő.

Szerkezeti szempontból:

Kifogásoltatik, hogy úgy a nagyteremnek folyosóval közös főfala, nemkülönben a két szárnynak emeleti folyosó hosszfala vas szerkezeten nyugszik, mi egy vidéki községben, ahol elegendő hely áll rendelkezésre, mi által sincs indokolva s így erőltetett megoldása a kérdésnek.

A két szárny emeleti 30 cm-es hosszfalai, mint szerkezeti falak gyöngék; vagy a mellettük levők 63 cm-re, vagy a jelzett falak 48 cm-re volnának erősítendőek.

A homlokzat építészeti megoldása, eltekintve egyes kevésbé izléses részletektől, eléggé sikerült.

Az előirányzott összeg keretén belül fölépíthető volna.

„Kicsinyért nagyot“ jellegű pályamunka.

A beosztás tekintetében: Birói szoba, annak előszobája, rendőr, pénztár és szolgák szobája, portás konyhája az előírt méreteknek nem felelnek meg; birói előszoba, és birói szoba, a portás konyhája sötét, fölépcső elő csarnoka nem eléggé világos.

Kifogásoltatik továbbá, hogy a zárkák a főszárnyban vannak elhelyezve; egyik zárka teljesen sötét és nincsenek is egy csoportba; a bolt helyiségekből sem a fölős számú árnyékszékekhez, sem az udvarokba nem lehet jutni, csak az utcán át.

Szerkezeti szempontból: A nagyterem főfalai gyöngék; a karzati lépcsők a főszolgabírói, illetőleg kis terem melletti váró szobából vezetnek föl a karzatra, a mi a hivatalos működésre zavarólag hat.

Homlokzat megoldása józan, egyszerű és nem kifogásolható.

Az épület az előirányzott költséggel nem volna felépíthető, a minnek oka abban rejlik, hogy sok felesleges árnyékszék tervezetett, úgy szólva az egész épület alá lett pincézve és a fölépcsőn kívül még két nagy mellék lépcső tervezetett.

„Szerves.“ jellegű pályamunka.

Beosztás tekintetében: A karzat bejárás megoldása nem szerencsés, de azon változtatással elfogadható lenne, ha a nyílt folyosó, mely a karzatra vezet, fedéllel és üveg fallal látnának el.

A díszterem kicsiny, mivel a megkívánt 150 m.² terület helyett csak 129 m.² területű; ha a két oldalán lévő kis teremmel és eszkető helyiséggel egybevetetik, a terület 230 m.² lenne.

Ez azonban program ellenes, mivel a program 150 m.² területű nagy termet, egy 45 m.² területű kis termet és 40 m.² területű eszkető termet külön-külön követel.

További hiányok: a férhelyiségek szűken vannak kimerve, a mennyeiben a legtöbb helyiségnél a megkívánt területből néhány m.² hiányzik. Máskülönben az elrendezés célszerűnek volna mondható, de kifogásoltatik, hogy pénztár helyiség, az anyakönyvvezető irattára nincs külön elzárható helyiségben és a pénztár csak úgy adja ki a megkívánt területet, ha a folyosó rész területe is hozzá számítatik.

Szerkezeti szempontból: a főszolgabírói hivatal magában foglaló szárnyépület főfalai a nagy fesztáv következtében, 45 cm. helyett földszinten és emeleten legalább 60 cm-re volnának erősítendőek.

Árnyékszék kevés van és azok is egy csoportban. A lakásokhoz és hivatalos helyiségekhez a bejárás egy főbejáraton a fölépcsőn át történik. Lakók, házmester és hivatalos helyiségek pinczéi igen szűkre vannak szabva, az üzlethelyiségekhez pedig egyáltalán nincs pincze, minthogy a ter-

vezet szerint csupán a főszolgabírói traktus van alá pincézve.

A homlokzat díszes és izléses, nagy munkára valló kiképzést tüntet föl. A fal díszes kivitelű homlokzat daczára az épület amint az a tervezetből illetőleg a beépített terület nagyságából kitűnik, 180.000 koronával megépíthető lenne, miért is a hivatal nem tartotta szükségesnek a költségvetés részletes átszámításába bele menni. De ezen összeg határozottan magasabbra rúg, ha a férhelyek a programnak megfelelően lettek volna kiszabva, az alá pincézés nem különben az üzletek és lakások száma nem lettek volna a minimumra redukálva. A díszes homlokzat tehát egyéb férhelyek rovására készült.

„Petőfi“ jellegű pályamunka. Beosztás tekintetében: Elrendezést illetőleg kifogás nem emelhető, amennyiben az összes helyiségek a kellő méretekkel vannak tervezve: némi kifogás alá esik, hogy a főszolgabíró a h s frontban van elhelyezve és hogy a két mellék lépcső túlságosan nagy, fölépcsőszerű kiképzésű.

A tervezet hosszú árkád következtében a földszinten levő szolgák és portás helyiségei sötétek.

Szerkezeti szempontból:

Megfelel, kivéven a díszterem főfalait, a melyek a földszinten 90, emeleten 75 cm. vastagra volnának erősítendőek.

A homlokzat kiképzés elég tetszetős, stilszerű és egy községhez jellegének megfelel.

Megjegyeztetik azonban, hogy sok oly dolog, a mi a tervekbe be van rajzolva és a homlokzaton fel van tüntetve, a költségvetésből ki van hagyva s így a tervezet s költségvetés nem teljesen egybehangzó.

Igy kimaradtak a költségvetésből: a kút — vilámlámpa berendezések, az attikán levő nagy közép szobor — dísz, rezegett élszegély bádóg, attika csatorna és sok más apró dísz; továbbá az összes szobrász munkákra külön fedezet nincsen, hanem azok a homlokzat vakolás egység áraiba vannak betudva, m.² ként oly egységáráért, a melyért azokat a homlokzat vakolás keretén belül előállítani nem lehet.

Mindezek, valamint azt is tekintetbe véve, hogy ezen kimaradt teljesítmények pótlására fordítandó összegek más oldalról a tervezet keretén belül meg nem takaríthatók, az épület az eszközölt részletes után számítás és helyesbítés szerint 211.410 kor. 56 fillér költségen alól kivihető nem volna.

„Hungária II.“ jellegű pája munka: Úgy beosztás, — mint szerkezeti szempontból teljesen megfelel, csak egészségügyi szempontból kifogásoltatik, hogy a börtönök a pinczében vannak elhelyezve, a min azonban könnyen lehet segíteni, ha ezen börtönöket, — a földszint jobb oldali üzlet helyiségekhez tartozó raktárakból hármat elvéve s át alakítva, — oda helyeztetik.

A levéltár elhelyezése nem célszerű, a min úgy lehet segíteni, hogy a bírói szobája jönne az I. jegyzőé mellé, s az így egészen a sarokig fennmaradandó férhely lenne iktató-kiadó, a bírói szobája és rendőri ügyek intézőjéé a mostani levéltár helyére jönne.

Homlokzati kiképzése középület jellegét eláruló, úgy a fő, — mint az oldal homlokzatokon is, egyszerű és nemes stílusban. Építészeti szempontból a műépítészeti kívánalmaknak megfelel.

Az eszközölt részletes után számítás szerint a tervezet 180.000 koronáért kivihető, mely összeg egyes pincze helyiségek elhagyásával esetleg csökkenthető is lesz.

* * *

Az elől felsoroltakat és előadottakat összesítve és figyelembe véve kitűnik, hogy csakis a „Szerves“, „Petőfi“, és „Hungária II.“ jellegű pályamunkák jöhetnek tekintetbe.

Ezek közül úgy a beosztás, — szerkezet, — valamint építési költség szempontjából a bíráló bizottság a „Hungária II.“ jellegű pája munkát találja a kivitelre legmegfelelőbbnek, legalkalmasabbnak.

Minthogy azonban pályázó a programban megkövetelt 50-es léptéket be nem tartotta, az első díj, 1000 korona oda ítélésére nem hozható javaslatba.

Ennél fogva tekintve a „Szerves“ és „Petőfi“ jellegű pája munkák szervezőinek azon érdemeit, hogy a pályázati feltételeket a tervek kiállításának tekintetében betartották s hogy — a részletes bírálatban felsorolt hiányoktól eltekintve, — derekas és nagy munkát végeztek, a bíráló bizottság íté-

lete szerint az I. díj közöttük egyenlően megosztandó lenne,

„Hungária II.“ jellegű pája munka pedig a terveknek a részletes bírálat értelmében való átdolgozása után 500. koronáért a község által megvásárolandó és szerzője, mivel munkája a kivitelre legalkalmasabb és leginkább ajánlható, egyúttal a tervezet kivitelével is megbízandó lenne.

Végül megjegyeztetik, hogy mivel a telek lejtésére vonatkozó adatok nem közöltettek, a pája munkák elbírálásánál a hivatal azon körülményt, hogy a pályázók mennyire vették a lejtési viszonyokat tekintetbe, el nem bírálhatta. Kmft.

Kuklay Béla s. k. kir. műszaki tanácsos. Náday Antal s. k. kir. főmérnök. Gesztesi Mihály s. k. kir. mérnök, Acsádi Jenő s. k. kir. főmérnök. Benedicty József s. k. kir. főmérnök.

MI UJSÁG?

— **Adomány.** Szombathy János 20 koronát, 2 darab „Részvételi-jegy“-nek arát a napokban tartott választmányi gyűlésen a „kath. olvasóegylet“ kulturális céljaira adományozta.

— **Ő Felsége kegyelméből.** Imár egy éve annak, hogy a kath. hitközségnek egy tanítója Horváth József elhunyt, fiatal özvegyet s két árvát hagyott hátra, a segélynek minden reménye nélkül, mert az elhunyt tanítónak 10 működési évéből még 6 hónap hiányzott, minek folytán a törvény az özvegynek egyszerűságon legfeljebb pár száz koronát juttathatott volna. Ugyde Veverán István róm. kath. tanító, lapunk főmunkatársa, az elhunytnak hű barátja, aki majdnem az utolsó pillanatig aggódó szeretettel csüggett súlyos betegségbe szenvedő kartársa reménytelen sorsán, kegyelmi kérvényt, illetve felség folyamodványt írt Ő Felségéhez, a királyhoz, mi legkegyelmesebben meghallgattatván, az özvegynek életfogytiglan, esetleg férjhez meneteléig évi 533 korona és 32 fillért eszközölt kiaz országos tanítói nyug. illetve gyámpénztárból. — Ime Ő Felsége atyai gondoskodása a tanítói özvegyek és árvákról.

— **Tűzoltó egylet.** Az önkéntes tűzoltóegylet megalakítására kiküldött bizottság egy felhívást bocsátott ki, a f. hó 15-én, d. u. 3 órakor, az anyakönyvi hivatalban tartandó gyűlésre, melyre mindazok, a kik érdeklődnek az ügy iránt, meghívotnak. A tagsági jog három féle: alapító tag, ki egyszer és mindenkorra legalább 40. koronát befizet az egylet pénztárába; pártoló tag, ki kötelezi magát 3 évre évi 4. korona díj lefizetésére, és működő tag, a ki a tűzoltásoknál tényleg közreműködik. Ajánlatos volna az önkéntes tűzoltóegylet megalakítása, mert ellen esetben jönni fog az önkéntelen, vagyis kényszer tűzoltói intézmény, a mi bizony majd egy kissé kényelmetlen lesz egyikünk-másikunkra.

— **Szives figyelembe.** Többen keresnek föl a polgári iskola ügyében információk végett; minthogy az iskola ügye már az iskolaszék kezében van, mindenféle fölylágosítást Máthé József, az iskolaszék egyik jegyzője nyújt. Szerk.

— **Figyelmeztetés.** Hallomásunk szerint valami élelmes egyén házról házra jár a szülőkhöz, iskolai, különösen polgári iskolai könyvekre megrendeléseket szedve. Nehogy karosodásnak legyenek kitéve, figyelmeztetjük a szülőket, hogy tartózkodjanak ily megrendelésektől, majd annak idején tudomásukra fog hozatni, hogy hol és milyen könyveket kellend majd beszerezniük.

— **Iskolás gyermekek beiratása.** A róm. kath. elemi népiskolákban a tankötelesek beiratása az új tanévre szeptember hó 2-án, hétfőn veszi kezdetét és tart ugyanezen hó 10-ig. Azon szülők és gyámok, akik tanköteles gyermekeiket, illetőleg gyámoltjaikat nevezett napig be nem iratják, a vármegye közigazgatási bizottságának határozata szerint — igazolatlan mulasztás miatt — büntetve lesznek.

— **Alapítványi hely adományozás.** A király a bécsi Theresianumban megüresedett félalapítványi helyet csenkezei és bunyai Sívó Emilnek, Sívó Jenő abonyi földbirtokos fiának adományozta.

— **Róth József panasza.** Szegény öreg Róth (a kit a községhezánál, tréfásan, adótanácsnoknak is hívnak) azzal a kéréssel jött szerkesztőségünkbe, hogy írjuk ki az újságba, miszerint az ő kabátját három szabó varrta, még se éri be. A mint mondta: Erlich József kiszabta, beteg lett, nem varrhatta meg; — elvitte a bébihez (Stern Gyula szabó) a ki aztán megvarrta, de nem érte be szegény öreg Róthot. A bébi segédje aztán bele toldott a kabát oldalába, de még így sem éri be, amint a hogy arról tényleg meg is győződünk. Róth bátyánk kérésének ime eleget teszünk; enyhüljön rajta háborgó érzülete.

— **Pozsonyi Ambrús esete.** Hankus Berta koltai (Komáromi) születésű 26 éves szakácsné, a váci-utca 21. számú házában szolgált. Négy év óta bizalmas szerelmi viszonyt folytatott Pozsonyi Ambrus abonyi születésű 42 éves cipészsegéddel, a ki a Rottenbiller utca 38. szám alatt lakik. A viszonyból két gyermek származott. A szerencsétlen leány egyre sürgette a legényt, hogy vegye őt nőül, de az mindig kitérő feleletet adott.

— Várj, a míg jobb keresetem lesz, akkor majd feleségül veszek. A leány türelemmel bizott a legényben a minap azonban egy reggel lesújtó meglepetés érte Hankus Bertát. 9 órakor bevásárolni ment városházabeli vásárcsarnokba. A városháza kapuja alatt nézegette a kihirdetéseket és a házassulandók között látta kihirdetve Pozsonyi Ambrust egy más leánnyal. Ez rendkívül elkésértette az elhagyott leányt, s elhatározta, hogy élete megrontóját, két gyermekének az édes atyját megöli. Tudta hogy Pozsonyi egy bórkereskedésben van alkalmazva. A bevásárlásokra kapott pénzen egy konyhakést vásárolt és ezzel beállított Pozsonyhoz. A legényt ott találta az üzletben. Egyenesen neki rontott. — Megesáltál meghalsz! Ezzel az ujonnan vásárolt konyhakéssel a fején, az arcán és a lábán öszeszurkálta Pozsonyit. Az üzletben levők felocsúdva a pillanatnyi meglepetésből a legény segítségére siettek s nagy nehezen ártalmatlanná tették a leányt. Pozsonyi Ambrust súlyos sebével a mentők vitték a Rókus-korházba. Pozsonyi fején két 10—10 centiméter hosszú vágás van. Azonkívül az éles konyhakés súlyos sepet ejtett a leány arcán és jobb lábán.

— **Ingyen dohány — a katonáknak.** Fejérvári báró honvédelmi minster elrendelte, hogy a hadgyakorlatokon résztvevő honvédek a gyakorlatok befejezése után egy egy csomag dohányt kapjanak fejenként Jó fel. ez ugyan elég kevés 13 keserves napért.

— **Mentőtanfolyam Czegléden.** A budapesti önkéntes mentőegyesület most Czegléden rendez tanfolyamot az első segítségről. Az előadások szeptember 1-én kezdődnek és három napig tartanak. A tanfolyamon részt vesznek a czeglédi tűzoltók, rendőrök és az ügy iránt érdeklődő magánosok is.

— **Ítélet után.** Az „Egyetértésből“ veszszük át ezt a jó ízű dolgot. Egy fiatal asszony állott a budapesti büntető törvényszék felelvteli tanácsa előtt, orgazdasággal vádolva. A járásbírósg annak idején felmentette, de az ügyészi megbízott felebezett. Ez a tárgyalás az asszonyra nézve rosszul ütött ki, mert a felelvteli tanács vétkesnek találta és két napi fegyházra ítélte. A tanács elnöke hirdette ki az ítéletet ő felsége a király nevében.

Az asszony nyugodtan végighallgatta a hosszias indoklást, aztán panaszolva sóhajtott föl:

— Mem tudom, melyik király ítél el most, mert a mi királyunk, az felmentett!

Nem is nyugodott meg az ítéletben, hanem semmisségi panaszt jelentett be.

Törköly, szilvórium, rum és finom likőröket

bárki hideg úton minden készülék nélkül előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

Watterich A.

Budapest 5—5

VII. Dohány utca 5 sz.

Sörmérő készülékek, cikkek a borkezeléshez, minden bor betegség elleni szerek.

Első és legrégebbi üzlet e szakmában.

Fennáll 30 év óta.

SZERDAHELYI JÁNOS

könyvnyomdája, könyv-, papir- és irodaszer kereskedése
Abonyban.

Van szerencsém a t. szülőket értesíteni, hogy a szeptemberben megnyíló fiú és leány polgári iskolai tankönyvek és az összes tanszerek a legolcsóbb árban kaphatók lesznek üzletemben.

Tisztelettel

Szerdahelyi János.

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST

a ruggyanta- (gummi) gyártás magyarországi megalapítója.

Műszaki központi üzlet VI. Andrassy-ut 2. Fonciére palota.

Legjobb minőségben, gyári áron szállít:

összes mérleggyártmányok (külön kiadásu árjegyzék ingyen és bérmentve) a gőzcsepplőgépekhez szükséges összes anyagokat és eszközöket, csapágyfém, kenőszelenczék, olajhoz és sűrű tolvottezsirhoz, géphajtoszajak, vízmentes mozdony és csepplőgép ponyvák kazal, repce- és kocsitakarók, asbest- és gummianyagok, szelepek, vízmutatók, feszmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradék, gabonaszák, „Elsősegély“-kötszerszekerények, mely kötszerszekerények a ministeri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban stb beszerzendők.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve.

27—

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legutánosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcsepplőgép-készletek
továbbá járgány-csepplőgép, lóheré-csepplő, tisztító-rosták, aratógépek, szénmáz-ütők, boronák.
2°, egész 12 lóerőig, szálmakazalozók, kor-kölyözök, kaszáló- és

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szécskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes aczél-ekék.
2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági képek.
Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ le-nagyobb locomobil- és csepplőgép-gyára.